

natuurtoets

Quickscan soortenbescherming Noorderdiep 117, Nieuw Buinen

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Maatschap Wollerich Drouwenermond

Status

Concept

Colofon

Titel

Quickscan soortenbescherming Noorderdiep 117, Nieuw Buinen

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode

Datum

Status

23-057

27 februari 2023

Concept

Auteur[s]

Tweede lezer

Opdrachtgever

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Robben, R.J. (2023). Quickscan soortenbescherming Noorderdiep 117, Nieuw Buinen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 23-057. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding en doelstelling	2
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	2
1.3 Leeswijzer	4
2. Wettelijk kader en methode	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Soortbescherming	7
3.1 Flora	7
3.2 Zoogdieren	7
3.3 Vogels	8
3.4 Amfibieën	9
3.5 Overige soorten	10
4. Geraadpleegde bronnen	11

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

XXXX is voornemens nieuwbouw mogelijk te maken op terrein gelegen achter de Noorderdiep 117 in Nieuw Buinen. Om plaats te maken voor de nieuwbouw wordt de huidige bebouwing in de vorm van twee grote schuren en één kleine schuur gesloopt. Wet- en regelgeving voor bescherming van de natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden. Deze natuurtoets is bedoeld om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige beschermde soorten die op kunnen treden door de werkzaamheden die door de beoogde bestemmingswijziging mogelijk worden gemaakt.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Daarnaast treedt er door de werkzaamheden geen effecten op essentiële vliegroutes of foerageergebieden op.
- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nestlocaties van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Wel zijn in de bomen buiten het plangebied enkele algemeen voorkomende broedvogels te verwachten zoals roodborst, houtduif, Turkse tortel, merel en boomkruiper.
- In het plangebied zijn geen beschermde groeiplaatsen van planten of verblijfplaatsen van amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden zonder provinciale vrijstelling aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd soorten waarvoor vrijstelling geldt in de provincie Drenthe.

Advies en vervolgstappen

- In het kader van de Wet natuurbescherming zijn geen vervolgstappen zoals een natuurvergunning, nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag nodig.
- Het wordt geadviseerd de werkzaamheden moet zoveel mogelijk buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half november worden opgestart, wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt bepaald of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Maatschap Wollerich heeft het voornemen nieuwbouw mogelijk te maken op terrein gelegen achter de Noorderdiep 117 in Nieuw Buinen. Hiervoor dient de huidige bebouwing te worden gesloopt. Dit bestaat uit een grote schuur welke verbonden is aan de woning gelegen aan Noorderdiep 117, een open opslag schuur voor landbouwmachines en een oude paardenstal. Ook bevat het plangebied een grasveld en een bomenrij. Deze werkzaamheden, welke door de beoogde bestemmingsplanwijziging mogelijk worden gemaakt, kunnen negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden. Ecogroen heeft daarom in opdracht van Maatschap Wollerich een natuuronderzoek uitgevoerd waarbij de mogelijke gevolgen van het initiatief op beschermde soorten in beeld zijn gebracht. In het voorliggende rapport worden de methodiek en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen aan de Noorderdiep 117 in Nieuw Buinen (zie figuur 1.1). Gelegen aan dit adres is een woning aan welke een grote schuur zit verbonden met twee silo's. De westelijke silo is in gebruik voor aardappelopslag. De oostelijke silo voor opslag van voertuigen, werktuigen en andere persoonlijke eigendommen van de bewoner van de woning. Achter deze schuur ligt een verhard terrein met daarop twee andere schuren. De grote schuur direct achter de twee silo's is een overkapping voor landbouwmachines, werktuigen en stro. De derde en kleinste schuur op het terrein betreft een oude paardenstal welke niet meer in gebruik is en deels vervallen. Alle schuren worden gesloopt als gevolg van de werkzaamheden. Ten westen van de verharding en de schuren bevindt zich een grasveld en bomenrijen. Een bomenrij gelegen in het midden van het plangebied wordt verwijderd als gevolg van de werkzaamheden, en de bomenrij gelegen in het noorden wordt ingekort. Zie figuur 1.2 voor impressies van het plangebied. Er bevindt zich geen permanent oppervlakte water binnen het plangebied.

Figuur 1.1 Plangebied (rood omlijnd) gelegen aan de Noorderdiep 117 in Nieuw Buinen met de te slopen bebouwing (blauw omlijnd).
Bron achtergrondkaart: TopoRD.

Figuur 1.2 Impressie foto's plangebied. Linksboven: grote schuur met twee silo's verbonden aan de woning. Rechtsboven: Overkapping schuur voor o.a. opslag landbouwmachines. Linksonder: Oude, deels vervallen paardenstal. Rechtsonder: Bomenrij welke wordt verwijderd en grasveld binnen plangebied. Bron foto's: Ecogroen.

Op moment van schrijven van deze natuurtoets is de precieze inrichting van de nieuwbouw onbekend. Zo is ook onbekend precies hoeveel bomen en groenelementen worden verwijderd. In dit rapport wordt uitgegaan van het 'worst-case'-scenario waarin alle bebouwing wordt gesloopt en de gehele bomenrij in het midden van het plangebied wordt verwijderd en de noordelijke bomenrij en hierbij behorende struiken wordt ingekort.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het wettelijk kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de onderzoeksmethodiek beschreven. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op soorten (hoofdstuk 3). Tevens is beschreven of, en zo ja, welke, vervolgstappen nodig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming. Tot slot zijn de geraadpleegde bronnen vermeld in hoofdstuk 4.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden (Overheid, 2022). In dit rapport wordt getoetst aan de bescherming van soorten. De onderdelen gebiedsbescherming en houtopstanden worden niet getoetst. Deze onderdelen vormen daarom geen onderdeel van voorliggende rapportage. In kader 2.1 wordt een samenvatting van de relevante wetteksten gegeven.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.2 Onderzoeksmethode

Literatuuronderzoek

Een quickscan natuurtoets bestaat uit een literatuuronderzoek en een veldbezoek. Voorafgaand aan het veldbezoek is literatuuronderzoek uitgevoerd, waarbij is nagegaan of het plangebied in of nabij beschermde gebieden ligt. Daarnaast is op basis van bekende verspreidingsgegevens uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) nagegaan of er beschermde soorten in en om het plangebied te verwachten zijn (zie hoofdstuk 5 voor een volledig overzicht van de geraadpleegde bronnen).

Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 6 februari 2023 (half bewolkt, droog, 6°C en windstil) is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is het plangebied (zie figuur 1.1) en de directe omgeving (tot circa 50 meter rondom) geïnspiceerd. Specifiek is gelet op aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogels en potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldonderzoek is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig. Vervolgens is op basis van de voorgenomen werkzaamheden bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en of vervolgstappen (zoals nader onderzoek, ontheffing- dan wel vergunningsaanvraag) vereist zijn. Voor het onderdeel houtopstanden is bepaald of het plangebied binnen de bebouwde kom Wet natuurbescherming is gelegen en of de regels voor beschermde houtopstanden van toepassing zijn.

Toets soortbescherming

Aan de hand van de verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek en het veldbezoek is bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en welke gevolgen dit heeft voor de voorgenomen ontwikkeling. Ook is bepaald of vervolgstappen in het kader van de Wnb nodig zijn, zoals het uitvoeren van nader onderzoek.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Naast de schuren bestaat het plangebied bestaat veelal uit verharding, bomenrijen en grasvelden. Op het veld zijn voornamelijk algemeen voorkomende soorten van ruderaal omstandigheden aanwezig als Engels raaigras, pitrus, smalle weegbree, straatgras, madeliefje, zachte ooievaarsbek en klimop. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten binnen het plangebied (NDFF, 2022). Vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora zijn niet aan de orde.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen, kelders en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebied

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen in het plangebied. De schuren in het plangebied hebben geen spouwmuur of daken welke geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De bomen in en rondom het plangebied zijn ongeschikt als vaste verblijfplaatsen van vleermuizen door het ontbreken van geschikte holten en spleten. Door de werkzaamheden gaan geen (potentiële) verblijfplaatsen verloren. Vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het is aannemelijk dat de bebouwing en bomenlanen rondom het plangebied functioneren als vliegroute tussen verblijfplaatsen van vleermuizen in Nieuw Buinen en foerageergebieden. De bomenlanen en bebouwing rondom het plangebied blijven behouden, waarmee er ruim voldoende geleidende structuren voor vleermuizen aanwezig blijven. Van negatieve effecten op (essentiële) vliegroutes is hier geen sprake.

Het plangebied is in beperkte mate geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De geschiktheid verandert niet wezenlijk als gevolg van het voornemen. Rondom aanwezige bomenlanen blijven behouden en de nieuwe tuinen zullen eveneens een functie vervullen als foerageergebied. Verder worden de werkzaamheden bij daglicht – de inactieve periode van vleermuizen – uitgevoerd waardoor de kans op verstoring minimaal is.

De beoogde werkzaamheden hebben geen negatieve gevolgen voor (onmisbare) foerageergebieden en vliegroutes. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes of foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens worden verblijfplaatsen van zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals steenmarter en eekhoorn) uitgesloten.

Wel zijn binnen en in de directe omgeving van het plangebied vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis, met provinciale vrijstelling te verwachten. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Drenthe vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1). Van veel vogels zijn de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (kader 4.2).

Kader 4.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen in Drenthe

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in Drenthe verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, bosuil, buizerd, havik, raaf, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, zeearend, zwarte specht, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, torenvalk, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Vogels met jaarrond beschermde nesten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDF, 2022) en het uitgevoerde veldonderzoek niet in het plangebied verwacht. In de te behouden woning zouden eventueel nestplaatsen van huismus of gierwaluw verwacht kunnen worden. Deze soorten nestelen in bebouwing, specifiek onder de eerste rij dakpannen (in het geval van de huismus) en kantpannen aan de zijkanten van woningen (in het geval van de gierwaluw). De bebouwing van de te slopen schuren bevatten echter geen pannen constructies en worden ongeschikt geacht voor huismus en gierwaluw.

Hoewel het plangebied wel geschikt is als foerageergebied voor deze soorten betreft het geen essentieel foerageergebied, gezien de grote hoeveelheid van alternatieven in de nabije omgeving in de vorm van tuinen en openbaar groen. Vervolgstappen voor vogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aan de orde.

Overige vogels

In en rond het plangebied is broedbiotoop aangetroffen voor algemene broedvogels. In de bomen en groenelementen rond de gebouwen worden algemene broedvogels zoals merel, roodborst, ekster, houtduif en Turkse tortel verwacht.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Verstoring is echter alleen verboden wanneer de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor de te verwachten soorten kan verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (altijd) worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen.

In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Daarmee is het dus van belang of een broedgeval wordt beschadigd of verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Houtduif en merel kunnen tot in november broedsels beginnen, maar ook al voor februari starten met nestelen. Daarom adviseren we – zeker wanneer werkzaamheden binnen de periode van half februari – 15 november worden gestart - om een broedvogelcontrole uit te voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt bepaald of zich broedende vogels ophouden binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

3.4 Amfibieën

In het plangebied ontbreekt (permanent) oppervlaktewater, waardoor voortplanting van amfibieën is uitgesloten. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (o.a. NDF, 2023) wordt ook overwintering van de soorten in de Habitatrichtlijn, de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling (zoals knoflookpad, poelkikker en heikikker) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel is overwintering van algemene amfibieënsoorten zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander te verwachten in aanwezige ruigtes, rommelhoekjes, (muizen)holen en de strooisellaag binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Bij uitvoering van de werkzaamheden kunnen enkele exemplaren van bovengenoemde vrijgestelde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Drenthe vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

3.5 Overige soorten

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens wordt binnen het onderzoeksgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen en ongewervelden (NDFF, 2022). Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

NDFF (2023). Nationale databank flora en fauna. Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging in januari 2023.

Internet

Overheid.nl (2022). (Wet natuurbescherming, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>).

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2021.
www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl.

